

Funkcje mediów

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Prezentacja multimedialna](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: CBOS, *Wiarygodność mediów*, 2019 r., dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 16.03.2022 r.].
- Źródło: Anna Kozłowska, *Oddziaływanie mass mediów*, dostępny w internecie: otworzksiazke.pl [dostęp 31.12.2019 r.].
- Źródło: *Encyklopedia PWN: środki masowego przekazu*, dostępny w internecie: encyklopedia.pwn.pl [dostęp 15.04.2020 r.].
- Źródło: Łukasz Brzezicki, *Polacy najczęściej czerpią informacje z telewizji, z internetu korzystają młodzi i wykształceni*, 16.01.2016 r., dostępny w internecie: wirtualnemedia.pl [dostęp 31.12.2019 r.].

((Łukasz Brzezicki

Polacy najczęściej czerpią informacje z telewizji, z internetu korzystają młodzi i wykształceni

Telewizja to medium, z którego Polacy – głównie starsi – najczęściej czerpią wiedzę i wiadomości, ale jej udział maleje wraz ze wzrostem wykształcenia. Odwrotnie jest z internetem, z którego w największym stopniu korzystają osoby młode i wykształcone – wynika z raportu Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji na temat różnorodności treści informacyjnych.

Celem przeprowadzonego przez KRRiT badania było sprawdzenie, jak Polacy postrzegają i wykorzystują różnorodność mediów, oraz wyjaśnienie potrzeb i praktyk odbiorców mediów. To pierwsze w Polsce badanie pluralizmu mediów z perspektywy użytkownika, które nie ma charakteru rynkowego. (...)

Wyniki przeprowadzonego badania wskazują, że ponad 70 proc. badanych korzysta z przynajmniej siedmiu źródeł treści informacyjnych, a 41 proc. sięga do 11 i więcej źródeł. Odbiorcy deklarują, iż porównują aktualne treści informacyjne w kilku źródłach w celu wyselekcjonowania jak najmniej stronniczych treści. (...) 45 proc. Polaków uważa polskie media za wystarczająco pluralistyczne. Wśród powodów braku pluralizmu najczęściej wymieniana jest duża kontrola mediów przez polityków i reklamodawców, pogoń za plotkami i sensacją oraz brak niezależności dziennikarzy.

Wybór platformy medialnej do odbioru treści informacyjnych jest zależny od wieku. Młodzież zdobywa wiadomości głównie w internecie (47 proc.) oraz w telewizji (36 proc.). Wśród osób w wieku od 31 do 45 lat te preferencje wyboru odwracają się (internet 33 proc., a telewizja – 53 proc.). Osoby w wieku od 46 do 60 lat czerpią wiedzę głównie z telewizji (internet – 13 proc., a telewizja – 73 proc.). Natomiast osoby najstarsze – powyżej 60. roku życia – zdecydowanie wybierają telewizję (80 proc.), a na drugim miejscu prasę (11 proc.).

Głównym powodem wyboru konkretnych platform medialnych do odbioru treści informacyjnych jest łatwość dostępu (wskazana przez 85 proc. Polaków). Wskazywane były również: wiarygodność informacji (49 proc.) oraz szybkość informacji (50 proc.). Wpływ na wybór ma również poziom wykształcenia. Wprawdzie jako główne medium dominuje telewizja, ale jej udział wyraźnie maleje wraz ze wzrostem wykształcenia. Natomiast wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia rośnie rola internetu jako głównego źródła wiedzy. (...)

Według Krajowej Rady pluralizm mediów jest istotnym elementem demokracji, a jego istnienie przyczynia się do rozwoju bogactwa kulturowego oraz sprzyja poszerzaniu wiedzy i pełnego korzystania z mediów cyfrowych przez wszystkich użytkowników. Wyraża się przede wszystkim w dostępie do wielu źródeł informowania za pomocą różnych platform (telewizja, radio, prasa i internet).

Czy przedstawione w artykule informacje dotyczące raportu Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji i zaczerpnięty z raportu wykres świadczą o dużym znaczeniu mediów dla funkcjonowania społeczeństwa? Jaką rolę odgrywają telewizja, radio, prasa, internet i serwisy społecznościowe w twoim życiu? Jak wpływają na nas środki masowego przekazu?

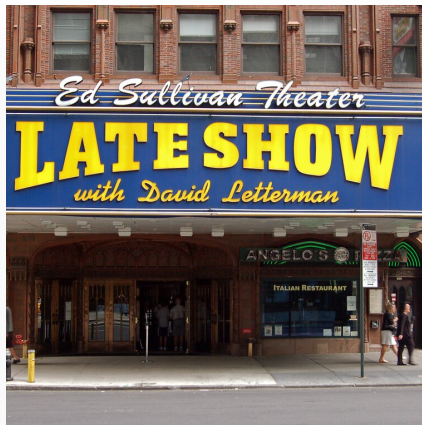
Twoje cele

- Przeanalizujesz funkcje współczesnych mediów.
- Wyjaśnisz, na czym polega każda z funkcji.
- Wskażesz przykłady realizacji poszczególnych funkcji środków masowego przekazu.

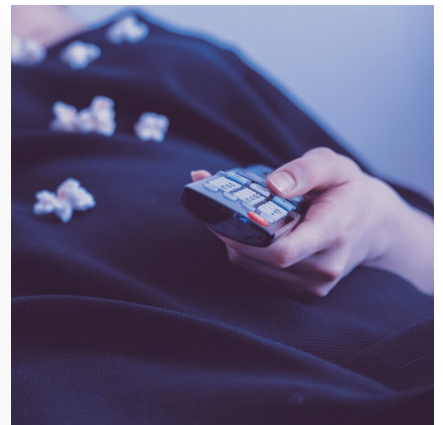
Dla zainteresowanych

Media – era radia

Media – od cenzury po reality show

Media – era telewizji

Media – czwarta władza?

Historia przecieków prasowych. Propaganda

Prasa w Polsce po II wojnie światowej

Wpływ prasy – czyli case study „The Washington Post”

Media w świecie i w Polsce

Przeczytaj

Media – definicja

Według *Encyklopedii PWN* media to:

“ **Encyklopedia PWN: środki masowego przekazu** urządzenia i instytucje, za pomocą których przesyłane są treści do bardzo licznej i zróżnicowanej publiczności; prasa, radio, telewizja, także film (kino), książki (popularne), nagrania muzyczne (płyty, kasety) oraz tzw. nowe media: magnetowid, odtwarzacz DVD, nagrania filmowe (kasety, DVD), telegazeta, telewizja satelitarna, kablowa, gry komputerowe, internet (komputer).

Źródło: *Encyklopedia PWN: środki masowego przekazu*, dostępny w internecie: encyklopedia.pwn.pl [dostęp 15.04.2020 r.].

Wszystkie te środki składają się na podstawę systemu komunikowania w [kulturze masowej](#) i w znacznym stopniu określają jej charakter.

Cechą współczesnych mediów jest ich masowy charakter, który powoduje, że mówimy o mass mediach – środkach masowego przekazu. Termin *mass media* powstał w Stanach Zjednoczonych w latach 40. XX w. i zwracał uwagę na główne cechy środków masowego przekazu: masowość produkcji i odbioru przekazów oraz schematyczność, prostotę i łatwą dostępność przekazywanych treści.

Rodzaje mediów

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Historia mediów masowych

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Słownik

polska firma oferująca narzędzia i usługi z zakresu monitoringu mediów, tj. wyszukiwanie, analizowanie i archiwizowanie treści ukazujących się w środkach masowego przekazu

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji

organ państwowy, który według Konstytucji RP ma stać na straży wolności słowa, prawa do informacji oraz interesu publicznego w radiofonii i telewizji

kultura masowa

kultura tworzona przez masową technikę w nowoczesnych industrialnych i postindustrialnych społeczeństwach, upowszechniana przez środki masowego przekazu, tj. radio, telewizję, kino i internet

opinia publiczna

reakcja zbiorowości ludzkich na działania polityczne i społeczne

pluralizm mediów

prawo do funkcjonowania w państwie nieograniczonej liczby niezależnych środków masowego przekazu

portal internetowy

internetowy serwis informacyjny poszerzony o różnorodne funkcje internetowe, udostępniony pod jednym adresem internetowym

transmisja

proces przesyłania dowolnej wiadomości, lub ogólnie danych, między nadawcą (nadajnikiem) a odbiorcą (odbiornikiem) zapisanej określonym, zrozumiałym dla obu stron kodem i na określonej drodze

Prezentacja multimedialna

Polecenie 1

Zapoznaj się z prezentacją interaktywną i wykonaj zadania.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Podaj przykłady znanych ci mediów (innych niż na prezentacji), które realizują poszczególne funkcje.

Funkcja

Przykład

Ćwiczenie 2

Wyjaśnij swoimi słowami, jaką rolę pełni każda z przedstawionych funkcji.

Funkcja

Jej rola:

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Dopasuj funkcję mediów do odpowiedniego opisu.

edukacyjna

ocena postępowania jednostek
i funkcjonowania organów władzy

opiniotwórcza

dostarczanie rozrywki

kulturotwórcza

przekazywanie informacji

kontrolna

szerzenie wiedzy

rekreacyjna

upowszechnianie kultury

informacyjna

kształtowanie opinii

Ćwiczenie 2

Zdecyduj, które stwierdzenia są faktami, a które opiniami.

Stwierdzenie	Opinia	Fakt
Głośny sprzeciw Polski wobec zapisów Europejskiego Zielonego Ładu ma być wyciszony i za kilka miesięcy może dojść do porozumienia.	☐	☐
Taką obietnicę uzyskała od rządu szefowa Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen.	☐	☐
Ursula von der Leyen w wywiadzie dla włoskiego dziennika „La Repubblica” przyznała, że dostała obietnicę polskiego rządu, iż latem zaangażuje się on w działania na rzecz neutralności klimatycznej.	☐	☐
Wcześniej przedstawiciele Polski ostro sprzeciwiali się wprowadzeniu zasad tzw. Europejskiego Zielonego Ładu.	☐	☐
Przypomnijmy, że polski rząd nie poparł planu uzyskania neutralności klimatycznej w UE.	☐	☐
Podobne podejście mają jeszcze Czechy i Węgry. Sprzeciwiają się wspólnie m.in. planom znaczącego ograniczenia wykorzystywania węgla w energetyce.	☐	☐
Związkowcy z „Solidarności” bardzo nie chcą, by Polska się ugiwała.	☐	☐
Straszą, że jeśli nasz kraj pójdzie drogą wyznaczoną przez Brukselę, to będzie go to słono kosztować.	☐	☐
Z drugiej strony, jeśli Polska się nie zgodzi na Zielony Ład, to też zapłaci, bo Unia po prostu zwiększy ceny pozwoleń na emisję CO ₂ .	☐	☐

Oprac. na podst.: D. Słomski, *Rząd ugnie się ws. neutralności klimatycznej? Szefowa KE dostała obietnicę*, money.pl [online, dostęp z dn. 31.12.2019].

Materiał źródłowy do ćwiczeń 3–5.

CBOS

Wiarygodność mediów

	Skąd przede wszystkim czerpie P. świecie? Czy:

		z telewizji (również oglądanej w internecie)	z prasy	z radia
		w procentach		
Wiek	18-24	28	0	5
	25-34	35	1	13
	35-44	52	2	7
	45-54	64	1	11
	55-64	72	3	8
	65 lat i więcej	81	5	9
Miejsce zamieszkania	Wieś			
	Miasto do 19 999	64	2	10
	20 000 – 99 999	60	1	11
	100 000 – 499 999	57	4	10
	500 000 i więcej mieszk.	54	1	7
		41	5	4

Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	66	3	12
	Zasadnicze zawodowe	77	1	9
	Średnie	57	3	10
	Wyższe	39	2	7
Dochody na jedną osobę w gospodarstwie domowym	Do 899 zł			
	Od 900 zł do 1299 zł	71	1	14
	Od 1300 zł do 1799 zł	70	2	11
	Od 1800 zł do 2499 zł	69	3	6
	Od 2500 zł i więcej	54	4	10
		40	2	6

Źródło: CBOS, *Wiarygodność mediów*, 2019 r., dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 16.03.2022 r.].

Ćwiczenie 3

Rozstrzygnij, czy poniższe zdania są prawdziwe, czy fałszywe.

Zdanie	Prawda	Fałsz
Ludzie z wykształceniem podstawowym prawie pięć razy częściej korzystają z telewizji niż z internetu jako źródła informacji.	☐	☐
Wśród ludzi o najwyższych dochodach 6% więcej osób czerpie informacje z internetu niż z telewizji.	☐	☐
Większość mieszkańców największych miast czerpie informacje o wydarzeniach w kraju i na świecie z internetu.	☐	☐

Ćwiczenie 4

Sformułuj wniosek na temat zależności pomiędzy wiekiem respondentów a źródłem, z którego czerpią informacje o wydarzeniach w kraju i na świecie.

Ćwiczenie 5

Wyjaśnij, z czego może wynikać niewielkie zainteresowanie prasą jako źródłem informacji.

Materiał źródłowy do ćwiczeń 6 i 7.

Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie, czy też nie ma Pan(i) zaufania do gazet?

rok : 2002

tak : 47

nie : 43

trudno_powiedzieć : 10

rok : 2004

tak : 47

nie : 43

trudno_powiedzieć : 11

rok : 2006

tak : 48

nie : 42

trudno_powiedzieć : 10

rok : 2008

tak : 54

nie : 35

trudno_powiedzieć : 11

rok : 2010

tak : 37

nie : 52

trudno_powiedzieć : 11

rok : 2012

tak : 34

nie : 55

trudno_powiedzieć : 11

rok : 2016

tak : 30

nie : 56

trudno_powiedzieć : 14

rok : 2018

tak : 27

nie : 53

trudno_powiedzieć : 20

Oprac. na podst.: *O nieufności i zaufaniu. Komunikat z badań*, nr 35/2018, cbos.pl [online, dostęp: 31.12.2019].

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 6

Sformułuj wniosek na temat zaufania do telewizji w ostatniej dekadzie. Przywołaj odpowiednie dane liczbowe.

Ćwiczenie 7

Porównaj zaufanie do telewizji i gazet na przestrzeni lat. Wyjaśnij, z czego może wynikać taka sytuacja.

Przeczytaj tekst źródłowy.

((Anna Kozłowska

Oddziaływanie mass mediów

small Zjawisko, o którym wspomina się w literaturze, to oddziaływanie mass mediów na pojmowanie relacji czasowych: w wyniku działania mass mediów następuje kompresja czasu. Wzrastająca dostępność globalnej przestrzeni i współistnienie w czasie zjawisk, które są coraz bardziej zjawiskami medialnymi, sprawia, że wszystkie wydarzenia, nawet te z najbardziej oddalonych miejsc, zdają się dziać jednocześnie i być równie namacalne. Przed nastaniem ery mass mediów doświadczenie symultaniczności, czyli doświadczenie wydarzeń następujących „w tym samym czasie”, wiązało się z konkretną lokalizacją danej osoby. Symultaniczność wydarzeń zakładała, że „ten sam czas” musi się równać „temu samemu miejscu”. Wraz z uniezależnieniem czasu i przestrzeni, wywołanym przez mass media, doświadczenie symultaniczności uniezależniło się od wspólnej lokalizacji. Technika umożliwiła doświadczenie wydarzeń i ich odbiór, mimo że działy się one w odległej od siebie przestrzeni.

Źródło: Anna Kozłowska, *Oddziaływanie mass mediów*, dostępny w internecie: otworzksiazke.pl [dostęp 31.12.2019 r.].

Wyjaśnij, na czym polega powodowane przez mass media zjawisko kompresji czasu.

Dla nauczyciela

Autorka: Anna Rabięga

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Funkcje mediów

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

II. Społeczeństwo obywatelskie.

Uczeń:

6) przedstawia współczesne media w Rzeczypospolitej Polskiej – wymienia główne dzienniki, tygodniki społeczno-polityczne, stacje telewizyjne i radiowe, portale internetowe; charakteryzuje wybrany tytuł/stację/portał ze względu na specyfikę, formy i treści przekazu;

7) krytycznie analizuje przekazy medialne i porównuje przekazy różnych mediów dotyczące tych samych wydarzeń czy procesów; formułuje własną opinię w oparciu o poznane fakty; rozpoznaje przejawy nieetycznych zachowań dziennikarzy.

Zakres rozszerzony

VI. Społeczeństwo obywatelskie i kultura polityczna.

Uczeń:

14) charakteryzuje rolę współczesnych mediów w debacie publicznej; analizuje przebieg debaty publicznej na wybrany temat;

X. Kontrola władzy.

Uczeń:

2) podaje przykłady kontroli władzy przez media; analizuje – na współczesnych przykładach – przypadki ograniczania praw mediów; wyjaśnia rolę Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w Rzeczypospolitej Polskiej; wykazuje, że poziom krytycyzmu mediów często zależy od ich orientacji politycznej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji,
- kompetencje cyfrowe,
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się,
- kompetencje obywatelskie,
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- analizuje funkcje współczesnych mediów,
- wyjaśnia, jaką rolę pełni każda z funkcji,
- wskazuje przykłady realizacji każdej z funkcji środków masowego przekazu.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja,
- śniegowa kula,
- analiza danych statystycznych i materiałów źródłowych.

Formy zajęć:

- praca indywidualna,
- praca w parach,
- praca w grupach,
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki,
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale,
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Uczniowie zapoznają się z artykułem zawartym we wprowadzeniu i analizują zamieszczone tam dane statystyczne, oceniając znaczenie poszczególnych mediów dla funkcjonowania społeczeństwa.

2. Dyskusja na temat: Jaką rolę odgrywają telewizja, radio, prasa, internet i serwisy społecznościowe w twoim życiu? Jak wpływają na nas środki masowego przekazu?

3. Przedstawienie tematu i celów zajęć.

Faza realizacyjna

1. Praca z prezentacją multimedialną. Nauczyciel wyświetla na tablicy interaktywnej prezentację na temat funkcji mediów. Odsłania kolejne slajdy, a uczniowie odpowiadają na zawarte w prezentacji pytania i wspólnie odkrywają funkcje mediów.
2. Uczniowie w parach wykonują ćwiczenia dołączone do prezentacji. Następnie przedstawiają swoje odpowiedzi i omawiają je wspólnie na forum klasy.
3. Śniegowa kula. Uczniowie w parach tworzą definicję pluralizmu mediów i zapisują jeden warunek realizacji pluralizmu mediów w państwie. Następnie łączą się w czwórki i negocjują wspólną definicję oraz uzupełniają listę warunków pluralizmu mediów. Potem czwórki łączą się w ósemki itd. Procedura powtarza się do momentu wynegocjowania wspólnej, klasowej definicji pluralizmu mediów i listy warunków, które muszą zostać spełnione, by był rzeczywistością.
3. Dyskusja: Znaczenie pluralizmu mediów dla funkcjonowania państwa demokratycznego. Po jej zakończeniu chętne/wybrane osoby przedstawiają wnioski.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie samodzielnie rozwiązują ćwiczenia interaktywne wskazane przez nauczyciela. Wspólne omówienie odpowiedzi.
2. W ramach podsumowania uczniowie dyskutują o zaletach i wadach mass mediów.

Praca domowa:

Czy potrafisz wskazać inne niż omawiane podczas lekcji funkcje mediów? Na czym mogłaby polegać integracyjna, propagandowa czy mobilizacyjna funkcja środków masowego przekazu?

Materiały pomocnicze:

Wiarygodność mediów. Komunikat z badań, nr 70/2019, cbos.pl.

A. Kozłowska, *Oddziaływanie mass mediów*, Warszawa 2006, otworzksiazke.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Prezentację multimedialną uczniowie mogą wykorzystać do przygotowania się do lekcji powtórkowej i stworzenia pytań quizowych na kartkówkę.